

escape

1/2008

escape

1/2008

Escapea julkaisee Espoon science fiction ja fantasiaseura ESC ry.

Numeron 1/2008 toimittamiseen osallistuivat:
Tapio Ranta-aho, Sarianna
Silvonen, Jukka Särkijärvi ja Markku
Salonen.

Kuvat:

Kansi ja sivu 22 - Markku Salonen

Sivu 3 ja takakansi- Tuukka Teponoja

Muilutus Alpha Centauriin - Miha Rinne

ESCON 2008 RobotRabbit - Ninni Aalto

Kellopeli Jordan - Maija Pietikäinen,

Jussi Vainikainen, Marko Leinonen

Sivu 23 - Henri Block

Ropecon 2007 - Suvi Korhonen

Sisällys:

Pääkirjoitus: Escapen toimitus esittäytyy	3
Kellopeli Jordan Finnconissa 2007 (Tapio Ranta-aho).....	4
Novelli: Mekanismi (Alastair Reynolds).....	8
Arvostelu: Muilutus Alpha Centauriin (Tapio Ranta-aho)....	21
Ropecon 2007 (Jukka Särkijärvi).....	23
Novelli: Lumitanssijat (Anita Laaksola).....	26

Espoon mafia:

Se vähemmän pelottava mafia kokoontuu joka kuukauden viimeisenä maanantaina pub Hemingway'sissä Tapiolassa. Tervetuloa kaikki espoolaiset, klaukkalalaiset, kauniaislaiset ja kirkkonummelaiset, sekä muualla asuvat, jotka tunnette jotakin sidosta em. kuntiin. Tapaamisissa ei tarvitse osoittaa tai esitellä asiantuntemusta. Kaikki hiljaiset lukijat ja uudet, vastikään scifin tai fantasian löytäneetkin ovat tervetulleita.

Pääkirjoitusta kerrakseen: Escapen toimitus esittäytyy

Kellopeli Jordan Finnconissa 2007

Sunnuntaiaamu valkeni 15. päivä kesäkuisen holotnana. Ilmassa oli donner und blizen ja urheilujuhlan etäistä tuntua. Jordan triathlon oli alkamassa. Mukana myös Escin oma joukkue "Alex ja hänen drugansa". Tallasimme pitkin ulitsaa kostyymit ojennuksessa kilpailumestalle.

Meitä oli Georgina Kohta, Pjotr Aute-ro, Alex Kuutio ja Teidän Nöyrin Kertojanne Dimitri Ranta-aho. Kello 10 paikalle saapui pari muutakin jengiä, Ajan Pyörykät ja The Amazing Amazings. Mukana olleesta helvetin-koneestamme ulvoi gromkisti Ludwig vania niin että oknot rämisi. Heti alkuun kaivoin repusta putelin maitoplussaa, jolla jengimme virittäytyi sopivaan vireeseen.

Paikan domari oli nätti zeena, joka antoi meille heti bointsin kun pömi-loimme, että se on tosi viisas ja kauris.

Sillä oli prole ohrana apuna, mutta sille emme hotsineet solkata mitään. Domarillekin annoimme maito plus-saa, mutta se unohti palkita meidät lisäbojolla. Oli kuitenkin ihan harasoo johtaa ennekuin koko kisa oli edes alkanut.

Raz laji: Jordan sukkulaviesti. Kakka-kirjoja piti juoksuttaa edestakaisin, niin kuin vanhassa kunnon sisään – ulos tempussa, nopeammin kuin muut jengit pystyivät. Amazingit olivat nopeimpia ja saivat kolme bojoa. Me olimme kakkosia. Olisimme hävinneet, mutta Teidän Nöyrin Kertojanne esti dallauskapulallaan Pyöryköiden ankkuria lähtemästä liikkeelle ja veliveikkonen Pete vielä kiilasi yhden heistä sivuun kesken vaihdon. A vot meitä nauratti. Meille kaks bojoo ja Pyöryköille yksi. Domari anto lisäksi yhden lisäbojon Pyöryköille tyylistä.

Ensimmäisen lajin tyyliniekat.

Dwa laji: Jordanin ketjuheitto. Jokainen nakkasi vuorollaan pelivälinettä eteenpäin ja jengin seuraava jäsen jatkoi siitä, mihin kirjakiekko oli laskunsa tehnyt. Bolsoin vahva musikka Erkka tempaisi Jordanit niin kauas jordaniin, että meiltä muilta meni kalit byykiin heti aluksi.

Voiko Jordanilla tehdä mitään tätä parempaa?

Eikä siihen mikään bitva enää sitten auttanutkaan. Pyörökät veivät lajin domiin ja kolme bojoo karmaniin. A vot, me tulimme kakkosiksi kahden bojon + veljeni Alexin saaman urheusbonuksen saattamina da.

Amazingit olivat viimeisenä, mutta hekin saivat ylimääräisen bojon kun tovarits Ilja puski keskelle ruusupuskaa, minne peliväline oli lepattanut.

Piste peräänantamattomuudesta.

Tankkasimme drugain kanssa vähän maitoplussaa kolmatta lajia varten. Olimme totisesti valmiita loppuhuipennukseen, oi lukijani. Iso pyörä oli lähtevä pyörähtämään.

Pete, Dim, Georgina ja Alex. Tästä ei hyvä seuraa.

Tri laji: Jordanin luenta oli ihastuttavan taiteellinen hetkonen da.

Pyörykät aloittivat rajulla kovaäänisellä performanssilla, ihan dobro hyvä. Amazingit tekivät vuorollaan runollisen esityksen, jossa kaksi luki ja kaksi väänsi itsestään eroottisia veistoksia. Esitys suorastaan pursusi keskinäistä rakkautta ja siirappia. Yleisö vidioi ihan äimänä.

Meillä oli jo niin piri pinnassa että ultraväkivallalta ei enää voitu välttyä. Tsaarimme Alex luki Jordania ensin suomeksi ja sitten viroksi. Me muut hillitsimme itsemme pannunkahvat ojennuksessa vielä maljenkin verran. Mutta eipä sitä koko vetseriä olisi kestänytään. Raivo pääsi valloilleen kun katsomosta pantiin

Ludwig vanin yhdeksäs soimaan. Me aloimme repiä kakkakirjoja silpuksi ja polkea niitä vodalammikoihin.

Sitten annoimme yleisölle vähän dizipliiniä pieksemällä yhden katsojan. Sen nimi oli kai TC. Oi sitä iloiloiloa.

Dizipliiniä yleisölle

Konezpisteistä ei oikein saanut selkoa, kun domari oli jakanut niin paljon bonuksia, mutta Amazingit kuitenkin voitti. Voi zad, se oli vääryys. Kai me Pyöryköiden kanssa olimme tasakakkosia tai jotakin.

Ohikulkeva anime-ptitsa löysi maasta Yhden kirjanraadon ja meinasi ottaa Sen iltapuuteekseen.

Voittajat, Henkka, Tuomas, Ilja ja Pasi.

Stanallisen yleisöhuudon pelästyttämänä se kuitenkin pudotti kakkaläjän ja luik luik luikki livohkaan, dosvidania.

Naurun laannuttua silppusimme, luimme ja söimme lisää Jordaneita koko revohka yhteistuumiin. Viimein lähdimme pectopah Sohviin molotskalle.

"Joskus vielä ilmestyy lehti, jossa kaikki on todellakin kohdallaan"
- Michel de Nostredame 1555

www.esc-ape.net

Alastair Reynolds

Mekanismi

Syöpyneen kiven sisällä oli jotain, joka näytti hammastetulta alkiolta – teollisen aikakauden alkuvaiheen nupulta, joka ei tulisi syntymään vielä vuosituhanteen – John Seabrook, New Yorker -lehti, 14.5.2007

Katib, yleensä yövuorossa oleva vartija, on jo aloittanut vuoronsa kun Rana vetäisee korttinsa lukijan läpi. Hän vilkaisee Ranaa kärsivän näköisenä, kun tämä kiiruhtaa ohitse raskaassa takissaan, selkä kumarassa asiakirjalaatikoiden ja kannettavien tietokoneiden kuorman painosta. "Yötöitäkö taas, Rana?" hän kysyy, niin kuin sata kertaa aikaisemmin. "Hankkisit nyt jo toisen työpaikan, tyttö hyvä."

"Näin paljon vaivaa saadakseni tämän paikan", Rana sanoo ja melkein liukastuu lattialla, jonka robottisiivoojien armeija on juuri kiillottanut peilikirkkaaksi.

"Missä muualla voisin tehdä tätä ja saada siitä jopa palkkaa?"

"Mitä tahansa sinulle maksetaankin, se ei riitä korvaamaan noita pusseja silmiesi alla."

Rana toivoo, että Katib ei mainitsisi hänen silmäpussejaan – hän ei erityisemmin pidä niistä – mutta hymyilee kuitenkin, koska Katib on ystävällinen mies, joka ei tarkoita loukata. "Kyllä ne menevät pois", hän sanoo. "Olemme sitä paitsi jo loppusuoralla. Vai etkö muka ole huomannut, että suuret avajaiset ovat tulossa?"

"Taisin kuulla jotain sellaista", Katib sanoo rapsuttaen partaansa. "Toivon vain, että täällä tarvitaan vielä tällaista vanhaa hupsua vahtimassa tätä siipeä, kun uusi avataan."

"Olet korvaamaton, Katib. Ennemmin täältä heitetään pois puolet näyttelyesineistä kuin potkaistaan sinut kadulle."

"Niinhän minä vakuuttelen itselleni, mutta..." Katib kohauttaa vanteria hartaitaan ja hymyilee kuin antaakseen Ranan ymmärtää, ettei tämän tarvitse huolehtia hänen ongelmistaan. "Siitä tulee kuitenkin hieno, eikö niin? Voin nähdä sen parvekkeeltani toiselta puolelta kaupunkia. Ensin en oikein pitänyt siitä, mutta nyt kun se on siellä, kun se on kiiltävä ja valmis, alan tottua siihen. Ja se on meidän, en voi lakata ajattelemasta. Meidän museomme, ei kenenkään muun. Jotakin, josta voi olla ylpeä."

Rana on myös nähnyt sen. Uusi, lähes valmis siipi jättää varjoonsa nykyisen rakennuksen. Se on kimmeltävä, ilmastoitu zikkurat, ja sen on suunnitellut munkkimainen brittiläinen arkkitehti, joka sattuu olemaan harras kristitty. Kiistanalainen valinta, totta kai, mutta kukaan, joka on nähnyt lasisen ja metallisen hyökyaallon kohoavan kaupungin katujen ylle, ei ole voinut suhtautua siihen välinpitämättömästi. Auringon kulkiessa pitkin taivasta tietokoneohjatut luukut

avautuvat ja sulkeutuvat säädellen zikkuratin valtavaan saliin tulvivaa valoa – saliin, jossa Mekanismi on merkittävin näyttelyesine – ja pitäen rakennuksen lämpötilan ihanteellisena. Kaukaa katsottuna noiden luukkujen leikki on lumoava mosaiikki, kimaltavien välkkeiden hypnoottinen, aina uudistuva tanssi. Rana luki jostain lehdestä, että arkkitehti ei ollut koskaan edes koskenut tietokoneeseen ennen Suur-Persiaan tuloaan, mutta tarttui mahdollisuuksiin uuden käännyksensä innolla.

"Se tulee olemaan mahtava", hän sanoi osaamatta päättää jatkaisiko juttelua mukavan Katibin kanssa vai aloittaisiko jo työt. "Mutta avajaisista ei tule mitään, jos Mekanismi ei ole paikoillaan, eikö niin?"

"Mikä tarkoittaa sitä, että sinun on mentävä toimistoosi." Katib hymyilee puhuessaan, jotta Rana tietäisi ettei hän pane pahakseen. "Tarvitsetko apua noiden laatikoiden ja tietokoneiden kanssa, kaunokaiseni?"

"Ei kiitos, pärjään kyllä."

"Soita minulle jos tarvitset jotain. Olen täällä kuuteen asti." Katib avaa lehden ja kopauttaa lyijykynän terävällä päällä puolivalmista ristikköä. "Äläkä rehki liikaa", hän sanoo vielä puoliääneen, mutta juuri niin kovaa että Rana kuulee.

Rana ei tapaa muita ihmisiä matkallaan toimistoon. Museon julkinen puoli on tyhjä satunnaista siivoojaa tai partioivaa vartijarobottia lukuun ottamatta, mutta käytävät ja näyttelyt on silti osittain valaistu, ja tietyistä kulmista hän näkee ihmisten kävelevän ulkona kadulla, matkalla kotiin teatterista tai myöhäiseltä ravintolaillalliselta.

Yksityisen puolen käytävillä on erilaista. Käytävät ovat pimeitä ja ikkunat niin korkealla, että niistä näkyy vain kuun valaisema taivas. Robotit tulevat tänne harvoin, ja useimmat toimistot ja kokoushuoneet ovat lukittuja ja hiljaisia. Erään käytävän päässä hohtaa kahviautomaatti. Yleensä Rana ottaa kupin kahvia huoneeseensa, mutta nyt hänellä ei ole vapaata kättä; on tarpeeksi hankalaa edes työntyä ovista läpi pudottamatta mitään.

Ranan huone on kellarissa: viileä, ikkunaton luola, joka on puoliksi laboratorio ja puoliksi toimisto. Hänen kollegansa pitävät häntä hulluna yötyöiden takia, mutta Ranalla on syynsä. Päivisin hänen on jaettava huoneensa muiden henkilökunnan jäsenten kanssa, ja kaikkien keskustelujen ja keskeytysten takia hän saa paljon vähemmän töitä tehtyä. Kaikkien näiden häiriötekijöiden lisäksi eräs julkinen käytävä kiertää lasiseinäisten huoneiden ohi, jotta museokävijät voivat seurata luettelointi- ja entisöintityötä. Ihmiset yrittävät näyttää kiinnostuneemmilta kuin ovatkaan. Eipä ihme, sillä toimitoissa tehtävä työ ei näytä erityisen kiinnostavalta tai hohdokkaalta. Viimeisen kolmen viikon ajan Rana on työskennellyt mikroskooppisen tarkkoilla työkaluilla yhden ainoan pronssisen hammaspyörän entisöinnin parissa. Se,

mitä vierailijat kuvittelevat yhden aamupäivän työksi, on vienyt hänen elämänsä enemmän aikaa kuin jotkin ihmissuhteet. Hän tuntee jo jokaisen tuon hammaspyörän naarmun ja lohkeaman kuin vanhan ystävän tai muinaisen, kitkerän vastustajan.

On toinenkin syy, miksi hän työskentelee mielellään iltaisin. Hänen aivonsa toimivat paremmin pikkutunneilla. Hän on tehnyt enemmän johtopäätöksiä kolmelta aamulla kuin kolmelta iltapäivällä, vaikka toivookin ettei näin olisi.

Rana riisuu takkinsa ja ripustaa sen oven viereen. Hän avaa kaksi kannettavaa tietokonetta, asettaa ne vierekkäin ja käynnistää ne. Hän pitää toimiston valot himmeinä, niin että ne juuri ja juuri valaisevat hänen penkkinsä ympäristön. Hammaspyörä on keskimmäisenä, tuettuna säädettävään telineeseen, joka on kuin nuottitelineen pienoismalli. Molemmiin puolin pystytelineissä on erilaisia kromipäällysteisiä työkaluja ja suurennuslaseja. Jotkin niistä on yhdistetty jaokkeisilla virtajohdoilla seinän pistorasiaan. Siellä on myös alas käännettävä silmikko, jossa on suurentavat linssit. On lasereita ja ultraäänikylpyjä. On messingistä kaiverrettuja hammaspyörän ja sen lajitovereiden kaksoiskappaleita kokeita varten. On Mekanismin osien muovisia malleja, jotka hän voi purkaa ja selittää siten Mekanismin toimintaa vierailijoille. On muita hammaspyöriä, jotka on jo poistettu laitteesta entisöintiä varten, sinetöity muovilaatikoihin ja järjestetty hyllylle koodattujen etikettien mukaisesti. Jotkin niistä ovat silminnähden puhtaampia kuin tämä, jonka parissa hän työskentelee, mutta toiset ovat yhä syöpyneitä ja likaisia, niiden hampaat ovat vaurioituneet ja pinta kulunut rosoiseksi.

Ja on itse Mekanismi, joka on asetettu penkille Ranan työstämän hammaspyörän toiselle puolelle. Se on kenkälaatikon kokoinen ja siinä on puinen kotelo, jonka kansi kääntyy saranoilla taaksepäin. Tullessaan laatikko oli täynnä koneen osia, se oli tiukkaan pakattu kellokoneisto täynnä akseleita ja kruunupyöriä, kiertäviä kuulia, rihlatappeja ja hienoja, käsin kaiverrettuja piirtokirjoituksia. Mikään ei kuitenkaan toiminut. Jos syöttökampea käänsi, kuului vain metallinen rusaus kun jäykät, kuluneet hammaspyörät lukkiutuivat liikkumattomiksi. Kukaan museossa ei muistanut, milloin kone olisi viimeksi toiminut kunnolla. Viisikymmentä vuotta sitten, hän oli kuullut jonkun sanovan – mutta kaikki osat eivät olleet silloinkaan paikoillaan. Osia poistettiin sata vuotta sitten eikä koskaan pantu takaisin. Tai ne katosivat tai niitä muokattiin kaksisataa vuotta sitten. Sen jälkeen Mekanismista on tullut jonkinlainen nolouden aihe: tarunomainen laite, joka ei tee sitä mitä kaikki odottavat sen tekevän.

Siispa museoviranomaiset päättivät entisöidä Mekanismin täydelliseen ja alkuperäiseen toimintakuntoon uuden siiven avajaisia varten. Koska Rana oli laitteen huomattavin kotimainen asiantuntija, työ lankesi luonnollisesti hänelle. Viranomaiset yrittivät tyrkyttää hänelle työryhmää, mutta jatko-opiskelijaparati huomasivat pian, että heidän johtajansa työskenteli mieluiten yksin, ilman yhteistyön mukanaan tuomia hankaluuksia.

Hänkö jakaisi kunnian? Ei ikinä.

Seinäkalenteri muistuttaa häntä siitä, miten vähän viikkoja avajaisiin enää on. Rana miettii joskus, onko hän haukannut liian ison palan. Mutta hän edistyy koko ajan, ja entisöinnin vaikeimmat vaiheet ovat jo takana.

Rana poimii yhden työkaluistaan ja alkaa rapsuttaa pois pienenpienää korroosiohippusta yhdestä pyörän hampaasta. Hän uppoutuu pian tehtävän järjestelmälliseen toistoon, ja hänen ajatuksensa lentävät historiassa taaksepäin kaikkiin niihin käsiin, jotka ovat koskettaneet tätä metallia. Hän ajattelee kaikkia niitä ihmisiä, joita tämä pieni kellokojelaatikko on koskettanut, kaikkia elämiä joita se on muuttanut, omaisuuksia joita se on kerännyt ja valtakuntia joita se on murskannut. Roomalaiset omistivat Mekanismin neljänsadan vuoden ajan – se tuli varmaan jonkin heidän laivansa mukana Kreikasta, kenties Rodoksen saarelta – mutta roomalaiset olivat liian laiskoja ja mielikuvituksettomia tehdäkseen laatikolla muuta kuin ihmetelläkseen sen laskennallisia kykyjä. Ajatus siitä, että koneisto, joka ennusti tarkasti auringon, kuun ja planeettojen liikkeitä kokonaisen metonisen syklin ajan – kaksisataakolmekymmentäviisi lunaarista kuukautta – saattaisi pystyä tekemään myös jotain muuta, ei yksinkertaisesti koskaan päähtänyt heidän päähänsä.

Persialaiset olivat erilaisia. Persialaiset näkivät mahdollisuuksien maailmankaikkeuden noissa pyörivissä rattaissa ja yhteensopivissa hampaissa. Varhaiset kellot ja laskentalaatikot – nokkelat laitteet, jotka lähettivät armeijoita, laivastoja ja insinöörejä kaikkialle maailmaan ja tekivät Suur-Persiasta sen, mitä se nykyisin on – eivät juuri muistuta Ranan pöydällä olevia kannettavia tietokoneita. Mutta sukulinja on katkeamaton.

Aaveita on varmasti olemassa, hän ajattelee: tämän laatikon vanaveteen takertuneita, Mekanismin mukanaan vetämiä aaveita sen kyntäessä tietään vuosisatojen halki. Elämät muuttuivat ja elämät sammuiivat, elämät jotka eivät koskaan tapahuneetkaan, kaikki silti aaveina odottamassa, äänetön yleisö tungeksimassa tässä hiljaisessa kellarihuoneessa, odottamassa Ranan seuraavaa siirtoa.

Jotkut niistä haluavat hänen tuhoavan laitteen ikuisiksi ajoiksi.

Jotkut niistä haluavat nähdä sen taas loistavan.

Rana ei näe paljon unia, mutta kun hän uneksii, hänen unissaan kimmeltävät messinkiset hammaspyörät istuvat tiukasti toisiaan vasten kieppuen vinhasti ja metallisen geometrinen tanssi liikuttaa taivaita.

Safa uneksii numeroista, ei hammaspyöristä: hän on matemaatikko. Hänen läpimurtoartikkelinsa, joka toi hänet museoon, oli otsikoitu "Entropiavaihto ja moni-maailmahypoteesi".

Ulkomaalaisena, joka on päästetty maahan erityisen esoteerisen tieteenalan asiantuntijana, Safalla on enemmän oikeuksia kuin pakolaisella. Hänen on silti

nöyryyttävä pitämään valvontapantaa, painavaa muovikaulusta, joka ei vain tallenna hänen liikkeitään sekä näe ja kuule kaikkea sitä mitä hänkin, mutta joka voi myös lamauttaa tai tappaa hänet, jos valtion agentti arvioi, että hän toimii kansallisten etujen vastaisesti. Hänen on myös pidettävä jatkuvasti mukanaan kyborgivahtikoira, sutjakkaa mustaa vaanivaa otusta, jonka luodinkestäväään rintaan on merkitty kansallisen turvallisuusviraston tunnus. Ainakin vahtikoira tajuaa pysytellä huoneen takaseinällä, kun Safa on aikeissa puhua kokoontuneille virkamiehille ja lahjoittajille tähän vihoviimeiseen kellonaikaan.

"Olen pahoillani siitä, että teidän oli tultava tänne näin myöhään", museon johtaja sanoo kokoontuneelle yleisölle. "Safa tietää enemmän kuin minä, mutta osaan sanoa sen verran, että laitteet toimivat parhaiten, kun kaupunki on sulkeutumassa yöksi – kun liikennettä on vähemmän ja maanalaiset junat eivät kulje. Voimme tehdä rutiinihommia päivän aikana, mutta jokin tällainen – näin herkkä tehtävä – vaatii mahdollisimman hiljaiset olosuhteet. Eikö niin, Safa?"

"Aivan niin, johtaja. Ja jos kaikki yrittäisivät pidättää hengitystään seuraavien kuuden tunnin ajan, sekin auttaisi." Hän virnistää rauhoittavasti – ihan kuin jotkut heistä luulisivat hänen olevan tosissaan. "Tiedän, että jotkut teistä toivoivat näkevänsä itse Mekanismin, mutta pelkäänpä että joudun tuottamaan teille pettymyksen – sen sijoittaminen laitteiston sisälle on hidas ja mutkikas toimenpide, ja jos aloittaisimme nyt, olisimme täällä vielä ensi viikolla. Mutta voin näyttää teille jotain melkein yhtä hienoa."

Safa ottaa esille pienen valkoisen saviruukun, jonka hän on tuonut mukanaan tätä tilaisuutta varten. "Tämä saattaa näyttää ihan tavalliselta ruukulta, jonka löysin henkilökunnan kaapin perukoita... ja niin se onkin. Se on ehkä kymmenen tai viisitoista vuotta vanha. Mekanismi, kuten minun tuskin tarvitsee muistuttaa kenellekään täällä, on mittaamattoman paljon vanhempi: tiedämme, että laiva upposi noin ensimmäisen vuosisadan eKr ensimmäisen puoliskon aikoihin. Voin silti havainnollistaa sen, mitä haluan sanoa. Tästä esineestä on olemassa lähes ääretön määrä kopioita, ja ne ovat kaikki sama ruukku. Yhdessä historiassa minä sairastuin flunssaan enkä päässyt tänne tänään, ja joku muu seisoo tässä puhumassa teille pidellen tätä samaa ruukku. Toisessa historiassa joku otti ruukun kaapista vuosia sitten ja nyt se sijaitsee keittiössä toisella puolella kaupunkia. Kolmannessa sen osti joku muu, eikä se koskaan päätynyt museoon. Neljännessä se rikkoutui jo ennen kuljetusta pois tehtaalta."

Hän hymyilee nopeasti. "Huomaatte varmaan, mitä yritän sanoa. Vähemmän selvää on se, että kaikki nämä saman ruukun eri kopiot ovat aavemaisessa dialogissa keskenään, niitä yhdistää eräänlainen kvanttivyöhyke – vaikka se ei ole oikeastaan kvanttia eikä tarkalleen vyöhyke. Älkää pelätkö: ei matematiikkaa tänä iltana! Pääasia on se, että mitä tahansa tälle ruukulle tapahtuukin, miten sitä käsitellään tai minkä kanssa se on tekemisissä, se ei koskaan menetä yhteyttä vastineisiinsa. Signaali heikkenee, mutta se ei koskaan katoa. Ei edes silloin, kun teen näin."

Hän päästää yllättäen irti ruukusta. Se putoaa lattialle ja särkyy tusinaksi teräviä valkoisia kappaleita.

"Ruukku on rikki", Safa sanoo ja ottaa kasvoilleen surullisen ilmeen. "Mutta eräässä mielessä se on yhä olemassa. Muut ruukun kopiot voivat hyvin – ja kukin niistä tunsu kaiun siitä, kun tämä hajosi kappaleiksi. Kaiku on yhä tuolla, se kumpuaa edestakaisin kuin vaimeneva kellonkilahdus." Hän pitää tauon ja polvistuu kerätäkseen kourallisen särkyneitä sirpaleita. "Kuvitelkaa, jos voisin jotenkin ottaa nämä palaset ja saada ne resonoimaan ruukun ehjien kopioiden kanssa. Kuvitelkaa vielä, että voisin jotenkin varastaa hieman järjestystä kustakin ehjästä kopioista ja antaa tilalle hieman epäjärjestystä tästä – tavallaan vaihtokaupat."

Safa odottaa hetken ja yrittää arvioida, kiinnittääkö yleisö häneen yhä huomiota. Seuraavatko he vai teeskentelevätkö vain seuraavansa? Aina sitä ei ole helppo erottaa, eikä mikään virkamiehen kasvoilla anna vihjettä. "No, voimme tehdä niin. Sanomme sitä Kiinnittämiseksi – pienten entropiamäärien siirtämistä yhdestä maailmasta – yhdestä maailmankaikkeudesta – toiseen. Kestäisi todella kauan saada tämä ruukku entiselleen. Mutta jos aloittaisimme ruukulla, joka on vain hieman vaurioitunut, hieman kulunut, se tapahtuisi paljon nopeammin. Ja tämä on tavallaan Antikytheran mekanismin tilanne. Se on useana kappaleena, ja epäilemme, että siitä puuttuu osia, mutta toisaalta se on erinomaisessa kunnossa esineeksi, joka on ollut veden alla kaksi tuhatta vuotta."

Nyt hän kääntyy hitaasti kasvojen Kiinnittäjän valtavan, humisevan massan kanssa. Se on himmeän hopeinen lieriö, jonka toisessa päässä on pyöreä ovi. Se on tuettu jyhkeän oranssin rungon sisälle ja sitä kiertävät kaapelit, jäähdytyskanavat ja huoltotelineet. Kone on yhtä iso kuin pieni fuusioreaktori ja monta kertaa monimutkaisempi. Siinä on vahvemmat, herkemmat magneetit ja kovempi tyhjiö, ja sen hallintajärjestelmä on niin vaarallisen lähellä älykkyyttä, että hallituksen agentin on jatkuvasti oltava läsnä valmiina tuhoamaan kone, jos se sattuisi lipsahtamaan rajan yli tietoisuuteen.

"Siispä rakensimme laitteiston. Mekanismin on nyt sen sisällä – itse asiassa olemme jo aloittaneet resonanssivirityksen. Toivomme, että jossakin tuolla – jossakin vaihtoehtoisten aikalinjojen meressä – on sellainen Mekanismin kopio, joka ei koskaan pudonnut veteen. Tietenkin se kopio saattaa olla tuhoutunut jälkeensä – mutta jossakin on pakko olla Mekanismin vastine, joka on paremmassa kunnossa kuin tämä. Mahdollisesti lähes ääretön määrä vastineita. Ehkä vain meillä oli huonoa onnea, eikä kenenkään muun kopio uponnut veden alle."

Hän yskähtää selvittääkseen kurkkunsa ja huomaa samalla välähdyksen peilikuvastaan erään huoneen nurkassa olevan kaapin lasioveissa. Rasittuneet kasvat, väsyneet juonteet suun ympärillä, pussit silmien alla – nainen joka on työskennellyt liian kovasti ja aivan liian pitkään. Mutta miten muuten iranilainen matemaatikko selviäisi eteenpäin maailmassa, jos ei kovan työn ja antaumuksen

kautta? Hän ei suinkaan ole syntynyt varakkaaseen perheeseen, eikä maailma avannut oviaan hänelle helposti.

Työ kestää kauan sen jälkeen, kun silmäpussit ovat hävinneet, hän vakuuttaa itselleen.

"Se tapahtuu niin", hän sanoo keskittyen taas asiaansa, "että varastamme lähes äärettömän pienen määrän järjestystä lähes äärettömän suuresta vaihtoehtoisten maailmankaikkeuksien määrästä. Vastineeksi pumpppaamme pikkuisen ylimääräistä entropiaa kuhunkin noista aikalinjoista. Mekanismin vastineet tuskin huo- maavat muutosta: kussakin niistä tapahtuva muutos on niin pieni, että se on hä- din tuskin mitattavissa. Mikroskooppisen pieni naarmu siellä, korroosioläikkä tai epäpuhdas atomi täällä. Mutta koska varastamme järjestystä niin monelta niistä ja yhdistämme sen yhteen ainoaan aikalinjaan, muutos meidän maailmankaik- keudessaamme on valtava. Me voitamme, koska saamme takaisin Mekanismin sellaisena, kuin se oli ennen joutumistaan mereen. Mutta kukaan muu ei häviä; emme varasta kenenkään täydellistä kopiota ja korvaa sitä omalla viallisella ko- piollamme."

Hän uskoo jo vakuuttaneensa heidät – että kaikki sujuu häiriöttä, että he voivat jo siirtyä pöytien ääreen maistelemaan juustopalasia. Mutta sitten yleisöstä nou- see hitaasti käsi. Se kuuluu kiihkeän näköiselle nuorelle miehelle, jolla on neliö- mäiset silmälasit ja suora otsatukka.

Mies kysyy: "Kuinka voit olla niin varma?"

Safa irvistää. Hän vihaa kysymyksiä.

Rana laskee työkalunsa alas ja kuuntelee valppaasti. Jostain päin museota kuului kova pamaus, aivan kuin ovi olisi lyöty kiinni. Hän on hiljaa ainakin minuutin, mutta kun enempää ääniä ei kuulu, hän jatkaa työtään täyttäen huoneen timantti- kärkisen terän yksitoikkoisella raaputuksella syöpynyttä metallia vasten.

Sitten kuuluu toinen ääni, lepattava, eläimellinen meteli, ikään kuin lintu olisi päässyt vapaaksi jossakin tummennetuista saleista, eikä Rana enää kestä. Hän jättää työpöytänsä ja kavelee kellarikäytävään pohtien, onko joku muukin tullut töihin. Mutta muut huoneet ja toimistot ovat yhä suljettuja ja pimeitä.

Hän on aikeissa palata työhönsä ja soittaa Katibille, kun hän kuulee pehmeän, höyhenisen äänen uudestaan. Hän on lähellä portaita ja ääni tulee selvästi hänen yläpuoleltaan, ehkä seuraavasta kerroksesta.

Rana tarttuu kaiteeseen ja nousee portaita. Hän on kenties rohkeampi kuin olisi viisasta – museoon on murtauduttu aikaisemminkin, ja sieltä on varastettu tava- ra – mutta kahviautomaatti on yläkerrassa, ja hän on aikonut hakea itselleen kupillisen jo ainakin tunnin ajan. Hänen sydämensä on kurkussa, kun hän saa- puu seuraavalle tasanteelle ja kääntyy kulman ympäri käytävään, joka on nuhjui- nen ja kapea niin kuin kaikki museon ei-julkiset alueet. Yhdellä seinällä on kor-

keita, laitosmaisia ikkunoita ja toisella toimistojen ovia. Mutta siinä on kahviautomaatti, valoläikässä kahden oven päässä, eikä tunkeutujasta näy jälkeäkään. Rana kävelee automaatile, kaivelee kolikoita taskustaan ja näppäilee tilauksensa. Kun kone naksahtelee ja pulputtaa eloon, Rana tuntee tuulenvireen pyyhkäisevän poskeaan. Hän katsoo käytävää pitkin ja tuntee sen taas: ikään kuin josain olisi ovi auki ja yöilma pääsisi sisään. Mutta ainoan oven pitäisi olla Katibin vartiopaikalla, rakennuksen toisella puolella.

Kahvin valmistuessa Rana kävelee tuulenvireen suuntaan. Käytävä päättyy tämän siiven nurkkaan ja kääntyy oikealle. Hän kääntyy kulman ympäri ja näkee jotain odottamatonta. Koko käytävän pituudelta ikkunoissa ei ole lasia eikä puitteissa metallia: vain korkeita tyhjiä aukkoja seinässä. Ja siinä on todellakin leppävaara musta hahmo: korppi, tai jokin korpin tapainen, joka on tullut sisään jostakin aukosta eikä nyt osaa enää lentää ulos. Se paiskoo itseään vasten ikkunoiden välistä seinää silmissään hullun epätoivon kiilto.

Rana seisoo paikallaan ja ihmettelee miten tämä on mahdollista. Hän muistaa kävelleensä kahviautomaatin ohi ja ajatelleensa, että ottaisi kupillisen jos ei olisi jo nääntymäisillään laatikko- ja tietokonekuormansa alle.

On vielä muutakin kuin ikkunalasien puute. Onko hän menettämässä järkensä, vai näyttävätkö ikkuna-aukot kapeammilta kuin ennen, ikään kuin seinät olisivat alkaneet puristaa ikkunoita kiinni tiukasti kuin unisia silmiä?

Hänen on soitettava Katibille.

Hän kiiruhtaa takaisin samaa reittiä jota tuli, unohtaen kahvin jonka on juuri maksanut. Mutta kun hän kääntyy käytävän kulmasta, kahviautomaatti seisoo siinä pimeänä ja hiljaisena, aivan kuin siitä olisi kytketty virta pois.

Hän palaa kellariin. Portaat hänen jalkojensa alla tuntuvat karkeammilta ja epätasaisemmilta kuin hän muistaakaan, kunnes hän saavuttaa viimeiset askelmat, jotka tuntuvat taas normaaleilta. Hän pysähtyy hetkeksi portaiden alapäähän ja antaa ajatustensa asettua.

Täällä alhaalla kaikki on ainakin kuten pitääkin. Hänen toimistonsa on siinä kunnossa, johon hän sen jätti, valot päällä, tietokoneet käynnissä, hammaspyörä telineessään, purettu Mekanismi toisella puolella työpöytää.

Hän laskeutuu tuolilleen sydän yhä takoen ja tarttuu puhelimeen.

"Katib?"

"Niin, kaunokaiseni?" Katib sanoo, ja hänen äänensä kuulostaa etäisemmältä ja rätisevämmältä kuin sen pitäisi, ikään kuin hän puhuisi toiselta puolelta maailmaa. "Miten voin auttaa?"

"Katib, olin juuri yläkerrassa ja..."

Mutta sitten hän vaikenee. Mitä hän oikein kertoisi Katibille? Että hän näki avoimia aukkoja siinä, missä pitäisi olla ikkunoita?

"Rana?"

Hän menettää rohkeutensa. "Olin vain sanomassa... kahviautomaatti on rikki.

Ehkä joku voisi katsoa sitä."

"Pelkäänpä, ettei se onnistu ennen huomista – täällä ei ole ketään joka osaisi korjata sen. Mutta teen siitä merkinnän."

"Kiitos, Katib."

Hetken päästä Katib kysyy: "Eihän ollut muuta?"

"Ei", hän sanoo. "Ei ollut muuta. Kiitos, Katib."

Hän tietää, mitä Katib varmasti ajattelee. Hän on työskennellyt liikaa, keskittynyt tehtävänsä liikaa. Mekanismi vaikuttaa ihmisiin sillä tavalla, sanotaan. He uppoutuvat sen labyrinthimaisiin mahdollisuuksiin eivätkä koskaan palaa. Eivät ainakaan samanlaisina kuin ennen.

Kuitenkin hän uskoo vielä voivansa kuulla sen korpin.

"Miten voin olla niin varma mistä?" Safa kysyy hymyillen suopeasti.

"Että tämä homma toimii niin kuin sanot sen toimivan", kiihkeä nuori mies vastaa.

"Matemaattisesti se on hyvin selkeää", Safa sanoo. "Minähän sen tiedän; keksin suurimman osan siitä." Se kuulostaa vähemmän vaatimattomalta kuin mitä hänellä oli tarkoitus, mutta kukaan ei näytä välittävän. "Tarkoitan, että tässä ei ole tilaa epämääräisyydelle. Tiedämme, että vaihtoehtoisten aikalinjojen jatkumo on lähes ääretön, ja tiedämme, että olemme siirtämässä vain pienimmän kuviteltavissa olevan määrän entropiaa kuhunkin aikalinjaan." Safa hymyilee edelleen toivoen, että tämä riittäisi nuorelle miehelle ja että hän voisi jatkaa esitystään. Mutta mies ei ole tyytyväinen. "Niin voi olla, mutta etkö tässä oletta että kaikissa noissa muissa aikalinjoissa on ylimääräistä järjestystä annettavaksi? Entä jos ei olekaan? Entä jos kaikki muut Mekanismit ovat aivan yhtä syöpyneitä ja rikkinäisiä kuin meidän – mitä silloin tapahtuu?"

"Se toimii silti", Safa sanoo, "jos kaikkien aikalinjojen yhteinen tietosisältö riittää yhteen virheettömään kopioon, mikä on huomattavan todennäköistä tilastollisesti. Tietenkin siinä tapauksessa, että kaikki Mekanismit ovat rikki täsmälleen samalla tavalla kuin meidän, Kiinnittäminen ei toimi – tyhjästä on paha nyhjäistä. Mutta se ei ole kovin todennäköistä. Usko pois, olen erittäin varma siitä, että löydämme tarpeeksi tietoa rakentaaksemme uudelleen oman kopiomme."

Mies tuntuu tyytyvän tähän vastaukseen, mutta juuri kun Safa on avaamassa suutaan jatkaakseen puhettaan, hänen vastustajansa nostaa kätensä jälleen.

"Anteeksi, mutta... en voi olla ihmettelemättä. Tapahtuuko entropiavaihto yhdenmukaisesti kaikissa aikalinjoissa?"

Kysymys kuulostaa oudon tekniseltä ja viittaa siihen, että mies on lukenut läksynsä ahkerammin kuin useimmat. "Itse asiassa ei", Safa sanoo varovaisesti.

"Matemaattisesti laskien entropiavaihto on hyvin lievästi kokkareista. Jos yhdesä tietyssä Mekanismin kopiassa on enemmän tietoa meille, pumpppaamme hie-

man enemmän entropiaa siihen kopioon kuin sellaiseen, jossa on vähemmän tietoa. Mutta tässä on edelleen kysymys pienistä eroista, ei mistään sellaisesta jota kukaan huomaisi."

Mies haroo otsatukkaansa. "Mutta entä jos on vain yksi?"

"Anteeksi?"

"Tarkoitan että jos on olemassa vain yksi ehjä kopio, ja kaikki muut ovat vähintään yhtä vaurioituneita kuin meidän?"

"Niin ei voi tapahtua", Safa sanoo ja toivoo, että joku, kuka tahansa, keskeyttäisi kysymällä jotain muuta. Hän ei niinkään tunne olevansa epävarmalla maaperällä, mutta hänellä on aavistus, että tämä saattaa jatkua koko illan.

"Miksi ei?" mies intää.

"Ei vain voi. Matemaattisesti se on niin epätodennäköistä että voimme ihan hyvin jättää sen huomiotta."

"Ja sinä uskot matematiikkaan."

"Miksi en uskoisi?" Safa on menettämässä kärsivällisyytensä; hänestä tuntuu, että hänet on ahdistettu nurkkaan ja hänen kimppuunsa on hyökätty. Miksi museon johtaja ei puolusta häntä nyt kun se olisi tarpeen? "Tietenkin uskon siihen. Olisi aika omituista jos en uskoisi."

"Kunhan vain kysyn", mies sanoo kuulostaen siltä, kuin hän olisi se jonka kimppuun on käyty. "Ehkä se ei ole kovin todennäköistä – siinä minun on uskottava sinua. Mutta halusin vain tietää, mitä tapahtuisi."

"Sinun ei tarvitse tietää", Safa sanoo lujasti. "Niin ei voi tapahtua –ei ikinä. Ja voisinko nyt jatkaa?"

Ranan sormi painaa Katibin nappulaa jälleen. Mutta mitään ei kuulu, ei edes vapaan linjan viileää hurinaa. Puhelin on mykkä, ja nyt kun hän katsoo sitä, näyttökkin on pimeä. Hän laskee luurin alas ja yrittää uudestaan, mutta mikään ei muutu.

Silloin Rana kiinnittää kunnolla huomiota hammaspyörään, jonka parissa hän on työskennellyt. Antikytheran mekanismissa on kolmekymmentäseitsemän hammaspyörää, ja tämä on kahdeskymmenesensimmäinen. Vaikka työtä oli vielä paljon jäljellä ennen kuin pyörä olisi voitu panna takaisin laatikkoon, se näyttää nyt siltä kuin hän ei olisi aloittanutkaan. Pintakorroosio, jota hän on korjannut viikkokaupalla, on palannut muutamassa minuutissa ja peittää hammaspyörän pehmeällä sinivihreällä kukinnolla, ikään kuin joku olisi kastanut esineen happon hänen ollessaan poissa toimistosta. Hän katsoo sitä ja räpyttelee silmiään tyrmistyneenä, ikään kuin vika olisi hänen silmissään eikä pyörässä, ja huomaa sitten, että kolme hammasta puuttuu, tai ne ovat kuluneet niin loppuun, että voisivat yhtä hyvin puuttua. Mikä vielä pahempaa, pyörän toista sivua pitkin kulkee näkyvä naarmu – tai pikemminkin halkeama – joka näyttää siltä, että pyörä on lohkeamassa kahtia.

Yhtä lailla lumoutuneena ja järkyttyneenä Rana poimii yhden työkaluistaan – raaputtimen jota käytti ennen kuin kuuli äänen – ja koskettaa sillä sinivihreää korroosiokerrosta. Kerros lohkeaa irti melkein heti, mutta vie mukanaan neljänneksen hammaspyörästä, ja pala hajoaa työpöydälle kasaksi vaaleita murusia. Turtana epäuskosta Rana tuijottaa tuhoutunutta pyörää, jonka kyljestä on puraisu jättimäinen pala, ja sitten itse työkalu hajoaa hänen käteensä.

"Tämä ei voi olla totta", Rana sanoo itsekseen. Sitten hänen katseensa pysähtyy muihin hammaspyöriin muovirasioissaan, ja hän näkee, että sama hauras korroosio on levinnyt niihin kaikkiin.

Entä itse Mekanismi, purettu laatikko: hän näkee mahdottomia. Hän saattaa juuri ja juuri hyväksyä sen, että jokin outo, ennen tuntematon kemiallinen reaktio on hyökännyt metallin kimppeun siinä ajassa, joka häneltä kesti käydä yläkerrassa ja tulla takaisin alas, mutta itse laatikko on puuta – se ei ole muuttunut satoihin vuosiin, ei sitten viime kerran kun eräs Mekanismin huolellisista omistajista uudisti kotelon kärsivällisesti.

Mutta nyt laatikko on muuttunut joksikin, joka muistuttaa enemmän kiveä kuin puuta, jota tuskin tunnistaa tehdyksi esineeksi. Vapisten Rana kurkottuu kosketamaan sitä. Se tuntuu kuituiselta ja aineettomalta. Hänen sormensa tuntuu melkein työntyvän aavemaisesti sen läpi, ikään kuin hän ei kurottaisi kohti oikeaa esinettä vaan hologrammia. Hän kurkistaa Mekanismin sisuksiin ja näkee, että yhä paikoillaan olevat hammaspyörät ovat sulautuneet yhdeksi syöpyneeksi möykyksi, kuin kivilohkareeksi johon on kaiverrettu jotain koneistoa muistuttavaa.

Sitten Rana nauraa, sillä arvoituksen palaset ovat juuri loksahaneet kohdalleen. Tämä on pila, vaikkakin – ottaen huomioon paineen, jonka alla hän työskentelee – erittäin huonolla maulla toteutettu pila. Mutta silti se on pila eikä merkki hänen terveen järkensä heikkenemisestä. Ääni houkutteli hänet yläkertaan – miten muuten he pääsisivät hänen toimistoonsa vaihtamaan Mekanismin tähän tuhoutuneeseen serkkupuoleen? Puuttuvat ikkunat ja kauhistunut lintu tuntuvat liian pitkälle meneviltä yksityiskohdilta, unilogiikan satunnaisilta ohjeilta, mutta kukapa tietää mitä pilailijan päässä liikkuu?

Kyllä hänellä on huumorintajua. Mutta ei nyt, ei tänä iltana. Joku saa maksaa tästä. Puhelinlinjan katkaiseminen oli viimeinen pisara. Se oli ilkeää, ei hauskaa. Hän siirtyy taas pois penkiltään etsiäkseen henkilön, jonka uskoo vakoilevan häntä, varmana siitä että tämä piileksii ulkona varjoissa, ehkä valaisemattomassa näköalakäytävässä, josta on suora näkymä hänen vaikeaan tilanteeseensa. Mutta kun hän asettaa kätensä penkille työntääkseen itsensä ylös, hänen sormensa uppoavat penkin savuiseen pintaan.

Ne katoavat ikään kuin hän kastaisi niitä veteen.

Yhtäkkiä hän tajuaa, että ei vain Antikytheran mekanismi ollut tullut epätodelliseksi, vaan kaikki hänen ympärillään.

Ei, ei ihan niinkään. Jotain on tapahtumassa rakennukselle, mutta jos pöytä olisi muuttumassa aavemaiseksi, sillä olevat painavat esineet – Mekanismi, laitteet, tietokoneet – olisivat varmasti jo uponneet sen läpi. On olemassa yksinkertaisempi selitys, vaikka sen tajuaminen viiltää hänen lävitseen kuin tähtienvälinen kylmyys.

Hän itse on haihtumassa, menettämässä otteensa ja aineellisuutensa.

Rana nousee vihdoinkin jaloilleen, mutta se tuntuu työntymiseltä savua vasten. Hän ei niinkään seiso kuin leijuu jalat epämääräisesti maata koskettaen. Ilma hänen keuhkoissaan alkaa tuntua ohuelta, mutta samalla ei tunnu ollenkaan siltä, että hän olisi tukehtumassa. Hän yrittää kävellä, ja hetken ajan hänen jalkansa tapaillevat lattiaa hyödyttömästi, kunnes hän vihdoinkin kerää tarpeeksi liikevoimaa ovea kohti.

Käytävä portaiden alapäässä oli normaali, kun hän palasi viimeksi yläkerrasta, mutta nyt se on muuttunut pimeäksi, luotaantyöntäväksi tunneliksi, jossa karkeamuotoiset oviaukot johtavat luolamaisiin tiloihin. Hänen toimistonsa on ainoa tunnistettava paikka, eikä edes se ole immuuni muutoksille. Ovi on kadonnut jättäen jälkeensä vain roikkuvan aukon seinässä. Lattia on tehty epätasaisesti ladotuista kivistä. Puolivälissä matkaa hänen penkilleen kivet sulautuvat yhteen sementin kaltaisesti, ja hiukan pidemmällä sementti kiiltää kovana ja punaisena kuten se lattia, johon hän on tottunut. Sähkövalo pöydällä välähtelee ja hiipuu. Tietokoneet sammuvat vinkaisten, näytöt pimentyen. Muutoksen raja lattiassa hiipii lähemmäksi pöytää kuin etenevä vuorovesi. Jostain pimeydestä Rana kuulee tippuvan veden hiljaisen, itsepäisen äänen.

Hän oli väärässä olettaessaan, että pöydällä olevat esineet olivat immuuneja haihtumiselle. Prosessi alkoi hänestä itsestään, mutta nyt se on leviämässä jo työkaluihin, muistiinpanoihin, tietokoneisiin ja itse penkkiin. Jopa Mekanismi on menettämässä otteensa todellisuudesta, ja sen pyörät ja osat sulavat hänen silmiensä edessä. Puulaatikko muuttuu tuhkanharmaaksi ja murenee tomukasaksi. Tuulenvire livahtaa huoneeseen ja pyyhkäisee tomun pois.

Mekanismi oli viimeinen joka hävisi, Rana tajuaa: muutoksen aallot tulivat joka puolelta tähän yhteen pieneen kohteeseen, ja hetken ajan kohde pysyi lujana vastustaen muuttavia voimia.

Nyt hän tuntee oman haihtumisprosessinsa nopeutuvan. Hän ei voi liikkua tai puhua. Hän on tuulen armoilla.

Tuuli puhalttaa hänet kylmien kiviseinien läpi yöilmaan ylle kaupungin, jota hän

tuskin tunnistaa. Hän leijuu taivaalla ja pystyy katselemaan, mutta ei osallistumaan. Kaikissa suunnissa näkyy vain raunioita ja kurjuutta. Hajonneiden rakennusten kuoret piirtyvät terävinä kuun valaisemaa taivasta vasten. Siellä täällä hän melkein tunnistaa tutun maamerkin kaatuneen raadon, mutta niin paljon on muuttunut, että hän menettää pian suuntavaistonsa. Jopa kuunvalossa hohtava joki näyttää muuttaneen kiemurteluaan siitä jonka hän muistaa. Hän näkee murskattuja kivi- ja metallisiltoja, jotka päättyvät puolivälissä matkaa toiselle rannalle. Punaiset tulet loimottavat horisontissa ja välkkyvät teurastettujen talojen silmäaukkojen läpi.

Sitten hän huomaa mustat koneet, jotka hiipivät läpi raunioiden välisten käytävien ja raiilojen. Ne ovat rajuja ja pelottavia sotakoneita, niiden tornitykit kääntyvät kohti oviaukkoja ja varjoja, niiden rautaiset jalat rusentavat murskatun kaupungin raunoita, jotka olivat aiemmin asuntoja ja tavaroita, ennen kuin nämä jättiläiset saapuivat. Hänen ei tarvitse nähdä tunnusta tai lippua tietääkseen, että nämä ovat valloittajan koneita, että hänen kaupunkinsa on tunkeutujan mekaanisen vallan alla. Hän näkee hahmon loikkaavan esiin piilostaan ja viskaavan surkean palavan soihdun erästä konetta kohti. Tykki kääntyy napsahtaen ympäri ja tulikeihäs lävistää hyökkääjän. Hahmo putoaa maahan.

Tuuli nostaa häntä ylemmäs ja muuttaa kaupungin kartaksi. Ranan näkökulman muuttuessa hän huomaa rakennuksen, joka oli ennen Kansallismuseo, mutta nyt hän näkee vain tuhoutuneen vankilan tai linnoituksen, yhden monista. Ja hetken ajan hän muistaa, että museon ulkokuori oli hyvin vanha, että rakennus – tai sarja rakennuksia, joista kukin rakennettiin edeltäjänsä pohjakaavan mukaan – oli seissyt samassa paikassa vuosisatojen ajan palvellen useita hallitsijoita.

Samalla hetkellä Rana ymmärtää, mitä hänelle ja hänen maailmalleen on tapahtunut. Mekanismi on riistetty historiasta, ja samanaikaisesti – koska Mekanismi oli niin välttämätön – historia on purkautunut. Kansallismuseota ei ole, koska Suur-Persiaa ei ole. Loistavaa koneistoa, joka lähetti armeijoita ja insinöörejä kaikkialle maailmaan, ei ole koskaan ollut olemassa.

Eikä Ranaa.

Mutta ymmärryksen hetki katoaa yhtä nopeasti kuin se tulikin. Aaveet eivät ole kuolleiden sieluja, vaan niiden ihmisten sieluja, jotka kirjoitetaan ulos historiasta historian muuttuessa. Pahinta on, etteivät ne koskaan aivan täysin muista, minäkälaisia eläviä ihmisiä ne olivat ja mitä ne kokivat.

Tuuli kohottaa Ranaa yhä ylemmäs oheneviin hopeisiin pilviin. Siihen mennessä hän ei enää ajattele yhtään mitään, paitsi kauniiden pronssisten hammaspyörien loputonta kiertoa, joka liikuttaa taivaita ikuisesti.

- Hannu Blommilalle

Suomentanut Sarianna Silvonen

Muilutus Alpha Centauriin

Miha Rinteen sci-fi – fantasia omakustannusalbumi aloittaa tarinan neljästä nuoresta live roolipelaajasta, jotka Espoon metsiin ehdittyään kohtaavat krapulaisia ulkoavaruuden örkkejä. Tarinan sankareita luullaan satureiksi ja heidät eristetään vangeiksi vuorovaikutteiseen kopioon todellisuudesta. Vuorovaikutteisuus aiheuttaa harhakuvamaisia kummallisuuksia. Teokset näkyvät oman maailman lisäksi toisissa todellisuuksissa, aivan kuin näkymättömien ihmisten puuhasteluina. Örkit haluaisivat tutkia Maan satureita leikkauspöydälle avattuina, mutta kun heidän vankinsa paljastuvatkin vain pelaavaksi nuorisoksi, vaihtavat muukalaiset suunnitelmiaan.

Albumin kuvitus on vallan loistavaa. Jo kansikuva näyttävyydessään kelpaisi seinälle ripustettavaksi. Kuvallinen kerronta etenee myös jouhevasti, vaikka tapahtumat etenevät rinnakkain peräti kolmessa maailmassa. Kuvan yksityiskohtiin on jaksettu kiinnittää oleellisissa paikoissa huomiota ja piirrosjälki on parhaimmillaan sellaista, että voisi kuvitella lukevansa Mézièresin sarjakuvaa.

Tarina ei onneksi lähde kertomaan larppaamisesta, mikä saattaisi johtaa samantyyppiseen kangistumiseen, mikä yleensä riivaa pelien pohjalta tehtyjä kertomuksia. Mutta Miha taustat pelimaailmassa kyllä huolestuttavasti pilkottavat tarinan sisältä. Muilutus Alpha Centauriin on vasta avausjakso pidemmälle tarinalle, joten vaikka se esitetäänkin omana (vähän särmättömänä) kertomuksenaan, luo se selkeästi vasta kehyksiä tulevalle ja pohjustaa kuvaa siitä maailmasta, minne seikkailu joskus johtaa.

Ulkosarjakuvalliset selostukset, joille syntyi tilaa kun 10 sivuinen sarjakuva tarvitsi painoteknisesti 16 sivua paperia, ovat teknisten yksityiskohtien läpiselostuksia, jotka rikkovat tarinan lumoa ja saavat lukijan helposti tuntemaan itsensä vähän tyhmäksi. Ne ovat ihan hyvää keskustelu- haastattelukamaa, mutta mieluusti olisi nähdä albumissa niiden sijasta vaikka luonnoksia tai muuta pin up -kuvitusta.

Muilutus Alpha Centauriin palkittiin Sarjis 2007 fantasiasarjakuvakilpailussa, mitä ei kauheasti tarvitse ihmetellä. Myöskään Miha tarinankertojanlahjoja ei tarvitse epäillä, mistä osoituksena hyvä menestys Tähtivaeltajan scifinovellikilpailussa. Albumin hinta ei päästä huimaa, harvoin on näin laadukasta kotimaista sarjakuvaa saanut kolmella eurolla ja peräti kotiin postitettuna. Muilutus on tervetullut lisä viimevuosien vähäiseen suomalaiseen scifisarjakuvatarjontaan. Jatkoa ja pitkäaikaista albaaria jää tämän perusteella kiinnostuneena odottamaan.

ESCON 2008 TULEE

[www.esc-ape.net/
escon2008.html](http://www.esc-ape.net/escon2008.html)

Espoon science fiction- ja fantasia-seura ESC ry., Espoon kaupunki, Finnzine lehti, Suomen Tieteiskirjoittajat ry. ja Pääkaupunkiseudun opettajat ry. järjestävät Escon 2008 tieteiskulttuuritapahtuman Espoossa **Kino Tapiolassa 8.10.2008.**

Pääpaino on nuorten science fictionin ja fantasian lukemisella ja kirjoittamisella. Mukana on myös viihteellisempää ohjelmaa.

Ropecon 2007

Jukka Särkijärvi

Roolipelitapahtuma Ropecon järjestettiin 10.-12. elokuuta Espoon Dipolissa. Järjestyksessä 14. Ropecon on Pohjoismaiden suurin roolipelitapahtuma. Kävijämäärät ovat viime vuosina heiluneet 3500-3900 kieppeillä ja tänä vuonna rikottiin ennätys 3946 kävijällä. Myös ESC oli edustettuna, vaikka seutu perinteisesti onkin ollut TKK:n scifi-seura Spock's Hutin reviiriä. Conin aikana tulikin selväksi että Spock's Hut on paitsi kuollut myös täysin unohdettu.

Tänä vuonna tapahtuman teemoina olivat yhteistyö ja romantiikka. Nämä näkyivät ohjelmaluettelossa semmoisina nimikkeinä kuten "Rakkautta, seksiä ja väkivaltaa: naiset kaksoisvirtain maassa" sekä "Parisuhde ja roolipelit," jota mainostettiin +1d6-bonuksella parisuhdetaitoihin. Erilaisia esitelmiä, paneeleja ja muuta järjestettyä ohjelmaa oli reippaasti ja roolipelaajaparkaa useammin kuin kerran jurppi kovasti, että hän saattoi olla vain yhdessä paikassa kerrallaan. Vain kolme päivää kestävässä conissa ei sentään tarvinnut ruveta hassaamaan kallisarvoista aikaa nukkumiseen.

Oman esitelmänsä pitivät jo vakiintuneiksi ohjelmanjärjestäjiksi muodostuneet Tuotantoyhtiö Energian edustajat, *Star Wreckin* tekijät. He kertoivat seuraavasta elokuvaprojektistaan, *Rautataivaasta*, joka kertoo natseista Kuussa – painava aihe, jota pui aikoinaan jo kotimaisen tieteiskirjallisuuden legenda **Outsider**. Reportteri ei ehtinyt seuraamaan esitelmää, mutta on varma että Energian pojat ja **Johanna Sinisalo** kykenevät tekemään hyvän elokuvan ilman vahtimistakin.

Esitelmien ja paneelikeskusteluiden lisäksi conissa järjestettiin myös lukuisia erilaisten jalojen lajien turnauksia – pienet miehet ottivat yhteen muun muassa *Warhammer Fantasy Battlessa*, *Dungeons & Dragons Miniaturesissa*, *Confrontationissa* sekä kotimaisessa *UHKA*-scifitaistelupelissä. Pahvikortteja lätkittiin niin *Magic: the Gatheringin*, *Munchkinin* kuin *World of Warcraftin* merkeissä ja lautapeliosastolla käytiin muun muassa *Catanin* uudisasukkaiden SM-turnaus. Ohjelman fyysisesti aktiivisempaa puolta edusti jokavuotinen bofferimiekkailuturnaus ja järjestettiin tapahtumassa myös pukukilpailu. Jokaisen menestyssekkään roolipelitapahtuman pääpaino on lopultakin itse

Steel fighting demonstration

roolipeleissä, olivat kunniavieraat siten kuinka fiksuja ja filmaattisia tahansa. Ropecon on vuosi toisensa jälkeen onnistunut tällä saralla varsin mallikkaasti.

Ilmoittautumissysteemi on karu mutta toimiva ja pelinjohtajat saavat pelitilaa, ilmaisen sisään pääsyn, jotain pientä kivaa loppulootista sekä mahdollisuuden kiusata aivan uusia pelaajia sairailta viritelmillään.

Erilaisia pelejä eri systeemeillä oli tarjolla reipas valikoima. Arkkikiven ja Riimuahjon edustajat vetivät demosessioita firmojen uusista julkaisuista. RPGA:n maailmanlaajuinen Living Greyhawk –kampanja miehitti Takana kolmantena vuonna putkeen.

Merkillisiä henkilöitä ja outoja julkaisuja

Ropeconin kunniavieraina tänä vuonna olivat roolipelisuunnittelijat **Robin D. Laws** Kanadasta ja **Emily Care Boss** Yhdysvalloista sekä tanskalainen miniatyyrimaalaaja **Jakob Rune Nielsen**.

Laws on häärinyt alalla 90-luvun alusta lähtien ja on vastuussa muun muassa honkarileffojen nopeatempoista toimintaa mallintavasta *Feng Shuista*, ominta-keisesta fantasiaroolipeli *HeroQuestista* (**Greg Staffordin** kanssa – kunniavieras vuonna 2005) sekä perin happoisesta ja kovin mainiosta salaliittoroolipeli *Over the Edgestä* (**Jonathan Tweetin** kanssa – kunniavieras 2003). Lisäksi mies on suunnitellut keräilykorttipelejä, kirjoittanut romaaneja ja jopa käsikirjoittanut Marvelille *Rautamiestä*. Conissa hän luennoi pelinjohtamisen taidosta, mistä mies on kirjoittanut parikin kirjaa.

Emily Care Boss tulee harrastuksen indie-puolelta. Tähän mennessä hän on julkaissut oman firmansa kautta kaksi peliä; ihmissuhderoolipelit *Shooting the Moon* ja *Breaking the Ice*. Kolmas, muukalaisia ja ensikontaktia käsittelevä *Sign in Stranger*, julkaistaan myöhemmin tänä vuonna. Boss esitelmöi yhteistyöstä sekä romanssista ja sukupuolirooleista roolipeleissä. Nettosi raikuvat aplodit lopetusseremonian yhteydessä mainittuaan, että Ropecon on parempi kuin amerikkalaiset conit – toistuva teema Ropeconin kunniavieraiden joukossa. **John Kovalic** piirsi taannoin jopa sarjakuvan, jossa hän kohta kohdalta kävi läpi, miksi eurooppalaiset conit, erityisesti Ropecon, ovat parempia kuin amerikkalaiset.

Jakob Rune Nielsen on figu-
maalariguru, Runic Miniature-
sin perustaja ja moninkertainen
Golden Demon –voittaja
(16 Golden Demon –patsasta,
yksi pokaali ja kaksi Slayer
Swordia, joka on palkinnoista
kaikkein korkein). Golden De-
mon on Games Workshopin
järjestämien Games Day –
tapahtumien vuosittainen,
kovatasoinen maalauskilpailu.
Conissa hän esitelmöi ja veti
maalaustyöpajoja.

Figumaisema

Vuoden 2006 Ropeconin
yhteydessä julkaistujen neljän
kotimaisen roolipelituotteen
suman arveltiin jo silloin ente-
levän harrastuksen uutta nou-
sua Suomessa. Trendi jatkui
tänä vuonna kahdella uudella
suomalaisella roolipelillä, yhdellä käännöstuotteella ja lähdeteoksella.

Eniten medianäkyvyyttä kahmi Riimuahjo Oy:n julkaisema, **Mike Pohjolan**
kirjoittama teinimutanttitytöbändiroolipeli *Tähti*, ohut ja räikeänvärisen lehtinen,
jonka kevyt pelimekaniikka perustui täysin kiinalaisten onnenkeksien tulkintaan.

Indiekustantamo Arkkikivi Oy julkaisi **Eero Tuovisen** zombipelin *Zombeja! Ovel-
la!*, näppärä ja innovatiivinen VHS-koteloon pakattu selviytymiskauhupakkaus.
Lisäksi Arkkikivi julkaisi suomennoksen *Parhaaseen katseluaikaan*, jonka perus-
idea on pelata televisiosarjaa.

Lisäksi Ropeconissa julkaistiin BTJ Kustannuksen luovasti
nimetty *Roolipelikirja*, joka ottaa paikkansa *Roolipeliman-
ifestin* (**Juhana Pettersson**, Like 2005) ja *Roolipelioppaan*
(**Nordic**, Arctic Ranger Productions 1996) rinnalla kotimais-
ten roolipelilähdeteosten joukossa. Odotamme ensi vuonna
julkaistavan myös Roolipeliopuksen, Roolipeliteoksen ja
Roolipeliläystätäkkeen.

<http://2008.finncon.org/>

Lumitanssijat

Suvi istui kotitalonsa takana pienessä lumituolissa, jonka oli ihan itse päivällä tehnyt. Ilta alkoi vähän hämärtyä mutta vielä onneksi näki hyvin. Tyttö katseli kuinka edessään aukeavalla pienellä pellolla tuuli puhalteli lumipölyä hauskoina pyörteinä vitivalkean koskemattoman nietoksen päällä. Lumitanssijoita, ajatteli Suvi. Niitähän ne ovat. Ne ovat tulleet tänne tänään tanssimaan. Suvi jäi seuraamaan kahta vaaleaa utupyörrettä, jotka liikkuvat yhdessä edestakaisin, välillä eri suuntiin, mutta sitten taas ne lähenivät toisiaan. Siinä olivat hänen suosikkiparinsa, Suvin omat lumitanssijat. Äänettömästi ne hioivat lumipölyä hangen pinnasta. Ne ovat tyttö ja poika, jotka tulleet tänään Suvin pellolle, kun täällä on aina niin kivaa.

Suvi lumoutui satumaisista keveinä leijailevista tanssijoistaan. -Tuo poika on varmasti lääkäri. Ja sen nimi on Pyry. Tänään sen luokse on tullut vetelä lumiukko. Pyry mittasi siltä lämmön ja sanoi, "Oh, teidän lämpönnö on noussut lähelle nollaa. Tehän olette aivan sulamassa. Ottakaa näitä rakeita kaksi kertaa päivässä ja muistakaa juoda paljon jääteetä". Ajatus nauratti Suvia. Hän peitti naurusuunsa lumisilla lapasillaan. Kylläpä lumilapaset tuoksuivat hyvälle – ihanalle talvileikille.

-Ja tyttö on nimeltään Kide, tuumi Suvi. Se on töissä kaupassa - vaatekaupassa. Tänään se on myynyt viisi punaista kaulaliinaa. Ja johtaja on tullut sanomaan, että kyllä sinä Kide olet sitten hyvä kaulaliinanmyyjä. Ja siitä Kide on tullut oikein iloiseksi. Se rakastaa Pyryä ihan sikana. Ne on naimisissa. Ne on onnellisia kun ne tanssivat yhdessä. Ja ne asuu tuolla lumitalossa. Suvi katsoi kauemmas pellon takana kasvavaan kuusimetsään, jonka lunta notkuvat oksat muodostivat lumiseen maahan saakka ulottuvia valkoisia majoja. Se on vähän niin kuin linna jossa on monta tornia. Siellä niillä on keittiö, ja olohuone ja makuuhuone. Saunaa niillä ei varmaan ole. Muuten ne sulaisivat. Mutta jääkaappi on iso ja aina täynnä kaikkia herkkuja ja jäätelöä. Siellä lumitanssijat asuvat, ne tykkäävät omasta pienestä linnastaan, missä he saavat olla paljon aikaa yhdessä.

Joku tönäisi Suvia selästä ja tyttö muksahti mahalleen hankeen. Se oli Veikko. Suvi näki Veikon iloisen hymyn, eikä suuttunut yhtään. Veikko oli vahva poika ja aina vähän raju.

-Tulitko sä katsomaan kun Pyry ja Kide tanssii?, kysyi Suvi.

-Mitä ne on?, vastasi Veikko ja auttoi tytön ylös lumikinoksesta.

Suvi osoitti lapasellaan pyörteitä, jotka jatkoivat yhteistä pyörimistään.

-Tanssitaanko mekin noin kun me ollaan naimisissa?, kysyi Suvi. Veikko kohautti olkapäitään ja yritti kampata tytön takaisin kinokseen, mutta Suvi oli vikkelmämpi. Hän kiersi pojan taakse ja hyppäsi tämän selkään. Veikko tarttui Suvia jaloista ja auttoi ystävänsä kunnolla reppuselkänsä. -Emmä osaa tanssia, Veikko viimein vastasi.

-Sitten isona vasta, tarkensi Suvi.

Veikko pysähtyi katsomaan tanssijoita tarkemmin. Jotenkin kiehtovan ihmeellisiä olentoja ne olivatkin. Suvin pää lepäsi Veikon olkapäällä ja lasten posket kosketti-

vat toisiaan. -Ne rakastavat toisiaan koko ajan, eivätkä ikinä riitele, tiesi Suvi.
-Niiden kotona ei kukaan koskaan riitele.

Suvi liukui alas Veikon selästä ja lapset alkoivat rakentaa Veikolle lumituolia Suvlin tuolin vieren. Siitä tuli vähän isompi ja vähän korkeampi kuin Suvlin omasta.
-Me ollaan kuningas ja palvelija, ehdotti Veikko, tarkistelllessaan valmiin työnsä tuloksia.

-Ei tietenkään olla. Emmä mikään palvelija oo, vastusti Suvi vähän suutahtaen.

-Mä olen prinsessa ja sä saat olla prinssi.

-Ihan sama, mä taistelen sitten lohikäärmeitä vastaan, näin. Veikko viuhutti kättään kuin isoa miekkaa ja hyökkäsi kinokseen aloittaakseen taiston lohikäärmettä vastaan.

-Iiik, kaamea lohikäärme, huusi Suvi kauhistuneella äänellä. Pelasta minut, oi uljas Prinssi.

-Tästä saat, ja tästä, huusi innostunut poika ja viuhtoi niin, että penkka pölisi. Lohikäärmeen kuoltua palasi Veikko istuimelleen ja istuutui kuin ylhäinen hallitsija.

-Tiedätkös muuten, että ei lohikäärmeet oikeasti puhaltanu tulenlieskoja, kysyi Veikko. Suvi käänsi katseensa Veikkoon ja ilmehti, ettei tiennyt sellaista.

Veikko jatkoi, -Niillähän olisi oma suu palanut. Ne puhalteli hirveetä happoa, jota sitten lensi ihan suihkuna näin SHHHHHUUUUU, ja se kirveli ja poltti kaikkia mihin se osui. Nyt Suvi sitten tiedät senkin asian.

Ilta alkoi jo olla pitkällä. Veikolta karkasi pitkä makea haukotus. Hänen oli aika lähteä kotiin. Suvikin asteli ovelle. Kaikki talon ikkunat olivat pimeinä ja muutenkin koti tuntui ihan mustalta ja kolkolta, vaikka se oikeasti olikin punainen ja ulospäin oikein kaunis talo. Tytölle tuli paha olo, vaikka hän ei kyllä tiennyt miksi. Suvi kääntyi vielä loittonevaa Veikkoa kohden ja huusi pikkuisen anovalla äänellä, -
Sitten isona sinun täytyy rakastaa minua IHAN koko ajan, joko?
Puolipimeydestä kuului Veikon vastaus, -Joo, mutta pussaamaan mä en suostu. Suvi huokaisi apeasti. Tyttö narautti oven auki ja katosi sisälle. Pimeys laskeutui hiljaiselle pihalle.

Kide pysähtyi haukotellen, -Hoh, kun minuakin alkaa jo väsyttää. Mentäisiinkö mekin jo kotiin? Pyry suuteli hellästi Kidettä otsalle ja vastasi, -Mennään vaan kultaseni. Tullaan huomenna uudestaan.

-Ehkä me voitaisiin pyytää Suvi jonakin iltana meille mukaan, tuumi Kide ääneen.

-Hän näytti niin surulliselta.

-Pyydetään vain. Meidän kanssamme hän olisi onnellinen, vahvasti Pyry.

Niin lähtivät Pyry ja Kide käsi kädessä kohti metsänrajaa, kohti lumikotiaan, jonka katolla kimalteli juuri syttyneiden tähtien hento heijastus. Kyllä Suvikin heidän mukaansa vielä kerran lähtee. Lähtepä hyvinkin, vielä ennen kuin ehtii kasvaa aikuiseksi.

-Anita Laaksola

Se on loppu nyt. Escape meinaan.